

Klimaatfonds voor het Rijksoverheidsvastgoed

Inhoud	Omschrijving van het Klimaatfonds Procedure van het Klimaatfonds Spelregels voor het Klimaatfonds Bijlage 1: Aanvraagbrief (inclusief 4 toelichtingen) Bijlage 2: Beoordelingskader (inclusief 1 toelichting)
--------	---

Totstandkoming en leeswijzer.

Hierbij ontvangt u het voorstel voor werking van het klimaatfonds voor Rijksoverheidsvastgoed. Deze opzet is totstand gekomen onder regie van het Rijksvastgoedbedrijf, waarbij vertegenwoordigers van de verschillende vastgoedhoudende diensten intensief betrokken zijn geweest. Getracht is de regeling zo goed mogelijk aan te laten sluiten op de vaak complexe vastgoedprocessen en om de administratieve lasten te beperken. Het voorstel bestaat uit een hoofddocument "Klimaatfonds voor het Rijksoverheidsvastgoed", twee bijlagen en een aantal toelichtingen die onderdeel uitmaken van deze bijlagen. Gezien het feit dat dit een nieuw proces is zal het jaarlijks bijgesteld worden.

Omschrijving van het Klimaatfonds

In het Coalitieakkoord zijn de middelen die nodig zijn voor de versnelling van het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed opgenomen als onderdeel van het Klimaatfonds. Hiermee kan een deel van de financiële opgave voor maatschappelijk vastgoed worden ingevuld. Het deel dat niet door het Klimaatfonds ingevuld wordt, zal door de maatschappelijke organisaties en de departementen daarnaast zelf georganiseerd moeten worden.

Het verduurzamen van de gebouwde omgeving geeft invulling aan klimaatmitigatie, het leidt tot het verminderen van de CO₂ uitstoot, direct door de reductie van aardgas of indirect door minder elektriciteitsverbruik, waardoor er minder opgewekt hoeft te worden. Daarnaast biedt de gebouwde omgeving ook een goede mogelijkheid tot het opwekken van hernieuwbare energie.

Een groot deel van het Rijksoverheidsvastgoed¹ voldoet nog niet aan de langetermijndoelen en zal een aanzienlijke verduurzamingslag moeten maken

¹ Onder het Rijksoverheidsvastgoed valt het vastgoed:

- van Defensie;
- van het COA;
- van de Nationale Politie;

voor 2050. Rijksvastgoed vervult, net als het andere maatschappelijke vastgoed, een voorbeeldrol en zou dus sneller moeten verduurzamen dan ander vastgoed. Onderstaande regeling heeft betrekking op het Rijksoverheidsvastgoed.

Vanuit het Klimaatfonds is er een allocatie van Rijksmiddelen voor het verduurzamen van het Rijksvastgoed. De hoogte van deze middelen voor de periode 2025-2030 bedraagt ongeveer EUR 370.000.000,-. Dit is exclusief mogelijk toekomstige indexatie (bv. inflatie) correcties.

Periodieke evaluatie Klimaatfonds

Het inrichten van een Klimaatfonds voor het verduurzamen van Rijksoverheidsvastgoed is een nieuw proces. Dit betekent dat er bij het opstellen van de inrichting van het proces en procedure van het aanvraagproces nog onzekerheden en onduidelijkheden zijn. Er is door alle partijen voor gekozen om deze onzekerheid te accepteren en hier vooral van te leren. Het proces zal daarom jaarlijks worden geëvalueerd en waar nodig aangepast. De deelnemende partijen zullen hiervan tijdig op de hoogte worden gebracht.

De rol van de portefeuilleaanpak

Professionele vastgoedpartijen hebben een zeer zorgvuldig proces om te komen tot vastgoedingrepen. Er zijn veel variabelen die bepalen wat een moment en manier is om in te grijpen. Duurzaamheid speelt hierin een rol in, maar is zeker niet bepalend. Door de natuurlijke momenten te benutten en tussentijdse momenten te minimaliseren, wordt de hoeveelheid arbeid, materialen en geld zo effectief mogelijk besteed. Daarnaast wordt de ambitie van een vastgoedingreep lang voor de oplevering vastgesteld (tot wel 10 jaar).

Voor het Klimaatfonds wordt er voortgeborduurd op de 'portefeuilleaanpak'. Door dit op een doelmatige manier te organiseren worden natuurlijke momenten extra benut. Op deze manier leiden investeringen in gebouwen tot een efficiënte besparing op energie en daarmee CO₂-reductie en wordt er ook een efficiënt beslag gelegd op capaciteit van de bouwsector.

Tevens draagt de intensivering bij aan een duurzame toepassing van materialen wat een aantoonbare bijdrage levert aan CO₂-reductie. Dit sluit aan bij EU wetgeving en nationaal beleid waarin voldoen aan de renovatiestandaard en energieneutraal nieuwbouw de norm wordt. Inzet is gericht op het verduurzamen van gebouwen, participeren in warmteoplossingen en op circulair bouwen.

Procedure van het Klimaatfonds²

De procedure voor het aanvragen van middelen uit het Klimaatfonds doorloopt 7 stappen (deze stappen worden jaarlijks herhaald):

1. Vooraanmelding van projecten per vastgoedhoudende dienst aan de groslijst.
2. Definitief projectvoorstel per project met de aanvraagbrief (of volgens format in bulk).

d. van Buitenlandse Zaken in eigenbeheer (ambassades); en
e. dat in een stelsel is ondergebracht bij het RVB.

² Voor het vastgoed in het buitenland (Buitenlandse Zaken) en op de Cariben gelden op een aantal punten afwijkende eisen. Hiervoor worden de lokale uitgangspunten gehanteerd.

3. Beoordeling van de projectvoorstellen door de adviescommissie.
4. Terugkoppeling van de adviescommissie aan de vastgoedhoudende diensten.
5. Aanvraag kasschuif voor de goedgekeurde projecten.
6. Uitvoering van de projecten door de vastgoedhoudende diensten.
7. Evaluatie en verantwoording van de projecten.

Voor de eerste tranche (uitkering middelen voor het eerste jaar van de scope van het Klimaatfonds) van het Klimaatfonds betekent dit de volgende doorlooptijd en deadlines:

Stappen	Wat	Opmerkingen	Deadline
Stap 1	Vooraanmelding op groslijst	Bij Rijksvastgoedbedrijf B&E neemt hierna regie m.b.t. groslijsten	31 oktober 2023
Stap 2	Definitief voorstel met de aanvraagbrief	Bij Postbus B&E Alleen complete aanvragen worden in behandeling genomen Aanvragen komen in Digidoc	1 december 2023
Stap 3	Beoordeling	Beoordelingscommissie met: 1. RVO 2. B&E (onafhankelijk) 3. Afgevaardigde RVB (onafhankelijk) Per aanvraag komt er een advies: akkoord/bijstelling aanvraag/niet akkoord	1 januari 2024
Stap 4	Terugkoppeling	B&E verstuurt goedgekeurde aanvragen naar FEZ B&E verstuurt beoordeling naar aanvrager	Medio januari 2024
Stap 5	Kasschuif	Kasschuif aanvraag door FEZ BZK en de ontvangende partij is hiervan op de hoogte.	Voorjaar 2024
Stap 6	Executie/uitvoering	Opdrachtbrieven Interdepartementale overboekingen	Najaar 2024
Stap 7	Evaluatieproces en opnieuw opstarten cyclus bij Stap 1	Dit stappenplan wordt jaarlijks herhaald.	Vóór 1 september van het betreffende jaar.

De hierboven genoemde deadlines blijven voor de opvolgende tranches in ongeveer gelijke tijdvakken gehanteerd.

Voor het buitenlands vastgoed (het vastgoed van Buitenlandse Zaken en het vastgoed op de Cariben) gelden op detailniveau net andere eisen.

Spelregels voor het Klimaatfonds voor het Rijksoverheidsvastgoed

1. Hoe werkt een aanvraag?

Een vastgoedhoudende dienst levert jaarlijks een groslijst van projecten aan welke zij, op basis van het beoordelingskader, kansrijk achten voor vergoeding vanuit het Klimaatfonds (stap 1). Deze groslijst wordt ingediend volgens een vast format. Projecten kunnen alleen in aanmerking komen voor een vergoeding in de tranche, wanneer ze op de groslijst zijn aangemeld.

Een aanvraag voor middelen op projectniveau (stap 2) wordt gedaan middels een aanvraagbrief in standaard format³. Een volledig ingevulde brief inclusief alle onderdelen is een vereiste om in aanmerking te komen voor een vergoeding uit het Klimaatfonds.

De aanvraag wordt beoordeeld door de beoordelingscommissie.

2. Wat wordt er van de vastgoedhoudende diensten verwacht tijdens de uitvoering?

Het Klimaatfonds heeft als doel om het maatschappelijk vastgoed te verduurzamen. Daarnaast wordt, in het kader van voorbeeldrol Rijk, van de partijen verwacht dat er aangetoond kan worden dat de beoogde doelstellingen worden behaald. Van de vastgoedhoudende diensten wordt daarom niet alleen voorafgaand een doelstelling en achteraf een verantwoording verwacht, maar wordt ook periodiek (minimaal eenmaal per jaar) een voortgangsrapportage over het behalen van de doelstellingen verwacht. Deze dient jaarlijks voor de start van een nieuwe cyclus te worden ingediend. Deze voortgangsrapportage bevat ook een stand van zaken ten opzichte van de ingediende planning.

3. Hoe worden de resultaten verantwoord?

Om te toetsen of een project voldoet aan de vooraf ingediende en voorgestelde doelstellingen, moeten de vastgoedhoudende diensten achteraf voldoen aan de volgende eisen:

- Na afronding van het project moet het energielabel afgemeld worden en zichtbaar opgehangen worden bij het gebouw in het kader van de voorbeeldrol Rijk (art. 18 EPBD). Bij het niet tijdig afmelden en zichtbaar ophangen, binnen 6 maanden na afronding project, vordert het Ministerie van BZK 20% op de verstrekte Rijksmiddelen terug. We verwachten dat een project binnen vier jaar wordt opgeleverd, indien dit niet haalbaar is dan kan tot tweemaal drie jaar verlengd worden.
- Na afronding van het project dient de aanvrager een rapportage aan te leveren van de daadwerkelijk gemaakte kosten en inzicht te verschaffen waar de verstrekte Rijksmiddelen voor gebruikt zijn. Deze rapportage dient binnen 3 maanden na afronding van het project aangeleverd te worden bij het Ministerie van BZK. Indien uit de deze rapportage

³ Zie Bijlage 1: Aanvraagbrief middelen Klimaatfonds Rijksoverheidsvastgoed

onvoldoende blijkt dat de verstrekte middelen voor de juiste doeleinden gebruikt zijn, is de deelnemer verplicht tot een teruggave van 100% van deze Rijksmiddelen aan het Ministerie van BZK. Hiervoor geldt dat de rapportage twee keer ingediend kan worden zodat er nog wel ruimte is voor aanpassing na een eerste versie als daaruit onvoldoende blijkt waar de middelen voor zijn aangewend. Voor deze rapportage zal BZK een format aanleveren. Een rapportage geeft voldoende inzicht als het voldoet aan één van de volgende punten:

- a. De aanvrager heeft op (verduurzamings)maatregel niveau inzichtelijk gemaakt wat de kosten zijn van de uitgevoerde gebouw gebonden verduurzamingsmaatregel en deze gekoppeld aan de verstrekte rijksmiddelen.
- b. De aanvrager kan middels correspondentie, bijvoorbeeld door middel van verstrekte opdracht, aantonen dat de verstrekte rijksmiddelen enkel aangewend zijn voor het uitvoeren van gebouw gebonden verduurzamingsmaatregelen.
- c. De aanvrager kan middels een integrale realisatie van de begroting, waarbij de boekkaarten duidelijk gesplitst zijn in verduurzamingsmaatregelen en andere maatregelen, aantonen dat de verstrekte middelen enkel zijn aangewend voor verduurzamingsmaatregelen. Een voorbeeld hiervan kan zijn een gespecificeerde factuur met toelichting.
- d. De interne auditdienst verklaart dat de middelen goed zijn aangewend.

4. Hoe werkt de financiële afhandeling?

De middelen uit het Klimaatfonds worden, naar goedkeuring van het projectvoorstel, uitgekeerd door BZK aan de betreffende vastgoedhoudende diensten. Dit gaat middels een eindafrekening.

Omdat er veel verschillende vastgoedhoudende diensten een beroep kunnen doen op het Klimaatfonds en het baten-lasten stelsel voor deze diensten verschillend is, worden deze middelen ook op verschillende manieren uitgekeerd.

De middelen voor de projecten:

- van Defensie worden overgeboekt aan Defensie.
- van COA en de Nationale Politie worden via J&V uitgekeerd als bijzondere bijdrage aan COA respectievelijk Nationale Politie. Deze boeken deze bijdrage tot realisatie als schuld aan J&V.
- die in een stelsel van het RVB zitten, worden als voorschot rechtstreeks aan het RVB uitgekeerd. Deze boekt de bijdrage tot realisatie als vooruitontvangst. Na realisatie wordt de gebruikers van het vastgoed de netto kosten van het project in rekening gebracht.

Daarnaast geschiedt de verantwoording van de voortgang via de jaarverantwoording en de aangepaste prognose. De audit loopt voor dit programma mee in de reguliere controle door de Auditdienst (SISA).

Bijlage 1

Inhoud	Aanvraagbrief middelen Klimaatfonds Rijksoverheidsvastgoed Toelichting 1: Voorwaarden en grondslagen investeringsbegroting Toelichting 2: Eisen energieadvies Klimaatfonds Toelichting 3: Voorwaarden projectbeschrijving Toelichting 4: afwegingskader
--------	---

Aanvraagbrief middelen Klimaatfonds

Geachte beoordelingscommissie,

Via deze weg dienen wij namens [Naam vastgoedhoudende dienst](#) de aanvraag in voor vergoeding van middelen uit het Klimaatfonds voor het project [Typ hier de naam van het project](#). De totale financiële omvang van dit project is € [Vul hier de totaalinvestering van het project in](#) en de vergoeding die we voor dit project willen ontvangen € [Vul hier de beoogde vergoeding uit het Klimaatfonds in](#) (dit is gelijk aan [Kies een item](#) van de duurzaamheidsinvestering in het project). Ter onderbouwing van deze aanvraag is de investeringsbegroting opgenomen in Bijlage 1⁴. Hierbij is de grondslag [Kies een type grondslag](#) gehanteerd om tot de investeringskosten voor duurzaamheid te bepalen. Er is [Kies wel / geen](#) opslag gehanteerd voor monumenten.

De doelstelling die we met dit project hebben is het bereiken van [Kies hier het beoogde einddoel van het project \(bijvoorbeeld energielabel, Renovatiestandaard, et cetera\)](#). Om dit projectdoel te onderbouwen is in Bijlage 2⁵ een [Kies methode van onderbouwing](#) bijgevoegd. Daarnaast is in Bijlage 3⁶ een projectbeschrijving opgenomen waarin het projectdoel is beschreven.

We hebben dit project getoetst aan het afwegingskader⁷ voor projecten voor het Klimaatfonds en dit project voldoet op de volgende punten:

⁴ Zie Toelichting 1 voor de toelichting op de keuze voor de grondslagen.
⁵ Zie Toelichting 2 waar dit energieadvies aan moet voldoen.
⁶ Zie in Toelichting 3 waar de projectbeschrijving aan moet voldoen.
⁷ Zie Toelichting 4 voor het afwegingskader

1. Eigendomssituatie [Selecteer de eigendomssituatie](#)
2. Projectfase [Selecteer de projectfase](#)
3. Type project [Kies een projecttype](#)
4. Bijdrage klimaat [Selecteer een bijdrage](#)
[Selecteer een bijdrage](#)
[Selecteer een bijdrage](#)
[Selecteer een bijdrage](#)
5. Integraliteit [Selecteer de integraliteit van het project](#)

We starten dit project in [Selecteer de startdatum van het project](#) en de beoogde einddatum van het project is [Selecteer de einddatum van het project](#). Ter onderbouwing hiervan hebben we een globale planning opgenomen in Bijlage 3⁸.

Het adres of perceel waarop onze subsidieaanvraag van toepassing is [Voeg hier het adres van het project in](#), is in het Kadaster terug te vinden via het Kadastraal nummer [Voeg hier het Kadastraal nummer in \(n.v.t. voor buitenlands vastgoed\)](#). De SBI-code van het object is [Voer hier de SBI code in](#). Er is [Kies wel / geen](#) ANBI-status of Rijksmonumentenstatus van toepassing op ons project. Indien van toepassing is deze status omschreven als [Voeg hier de betreffende status toe \(indien niet van toepassing, vul dan n.v.t. in\)](#).

Binnen dit project is er [Kies wel / geen](#) sprake van een renovatie. Indien er wel sprake is van een renovatie, gaan wij [Kies wel / niet](#) akkoord met het aanleveren van een praktijkvoorbeeld in het kader van de voorbeeldrol.

Indien u voor dit project overgaat tot goedkeuring van de middelen, zien wij dit graag afgehandeld volgens de optie voor de financiële logistiek: [Selecteer de financiële logistiek](#).

Graag zien we uw oordeel en onderbouwing hiervan tegemoet.

Met vriendelijke groet,
[Naam vastgoedhoudende dienst](#)
[Naam tekenbevoegde](#)

Handtekening voor indiening

De contactpersoon voor deze aanvraag is [Naam contactpersoon](#) en is te bereiken via [Contactadres \(Postbus\)](#).

⁸ Zie Toelichting 5 voor de voorwaarden voor deze globale planning.

Voor de projectbegroting is een aantal zaken van belang:

- Door de aanvrager wordt inzichtelijk gemaakt wat de kosten en baten zijn. Het onderdeel dat, of de onderdelen die, betrekking heeft op de verduurzamingsmaatregelen komt hier duidelijk in naar voren.
- Er wordt een duidelijk overzicht gegeven van de opbouw van de begroting van dit project. Onderbouwd wordt waarom iets toe te schrijven is aan verduurzaming en waarom iets toe te schrijven is aan bijvoorbeeld onderhoud of energetische verbetering.

Belangrijk bij de projectbegroting is dat duidelijk inzichtelijk moet worden **welke hoeveelheid** toe te schrijven is aan verduurzamingsmaatregelen vanuit financieel perspectief maar ook **waarom** dit hieraan toegeschreven kan worden. Het is dus niet enkel een overzicht van cijfers maar ook met een uitleg wat die cijfers daadwerkelijk betekenen. Omdat de fase waarin de projecten worden ingediend nog relatief vroeg is, wordt gebruik gemaakt van kengetallen / grondslagen. De totstandkoming en keuzes voor de grondslagen worden hieronder toegelicht.

Gebruik grondslagen

Onderdeel van de aanvraag in het Klimaatfonds is het bepalen van de hoogte van de duurzaamheidsinvestering binnen een project op basis van kengetallen: de grondslag voor een bijdrage. De uiteindelijke bijdrage uit het Klimaatfonds is een percentage van deze grondslag. Dit bepalen gebeurt uiteraard bij voorkeur zo nauwkeurig mogelijk. Echter de fase waarin de aanvraag ingediend moet worden om in aanmerking te komen voor een vergoeding uit het Klimaatfonds voor Rijksoverheidsvastgoed is in een dusdanig vroeg stadium (voor de aanbestedingsfase), dat er veelal van een raming of een offerte nog geen sprake is. Daarom wordt er voor de aanvraag uit het Klimaatfonds voor Rijksoverheidsvastgoed gerekend met kengetallen.

Binnen de verschillende vastgoedhoudende diensten zijn er een aantal methoden om op basis van kengetallen de hoogte van de investering te bepalen. Deze methoden zijn allen valide en er zijn interne *checks en balances* om deze validiteit te borgen. Gelet op deze betrouwbaarheid en met het oog op de administratieve last van de verschillende organisaties is er, zeker voor de eerste tranche van aanvragen van het Klimaatfonds, voor gekozen om de interne grondslagen van de verschillende vastgoedhoudende diensten te accepteren.

Het uitgangspunt hierbij is dat de grondslagen qua hoogte binnen een redelijke bandbreedte vallen. De eerste tranche zal worden gebruikt om lering te trekken uit de hoogte van deze bandbreedte. Indien een duurzaamheidsinvestering ver boven de andere duurzaamheidsinvesteringen uitkomt (in € / m²), wordt de aanvraag niet direct afgewezen, maar wordt gevraagd om een aanvullende toelichting op de reden van overschrijding. De ervaringen met deze bandbreedte kunnen onderdeel zijn van de evaluatie van de eerste tranche.

Keuze grondslagen

In de basis worden er twee typen grondslagen onderscheiden die door de verschillende vastgoedhoudende diensten worden gehanteerd. Het gaat hier om de volgende twee typen grondslagen:

- De BEI-methodiek
- De Arcadis-methodiek

Om hierin niet te rigide keuzes te maken en ruimte te laten voor vastgoedhoudende diensten die toch een andere methode hanteren, is er voor gekozen om ook andere (eigen) methoden toe te staan als grondslag. Indien een andere methode wordt gehanteerd dan de twee hierboven genoemde methoden, wordt van de indienende partij gevraagd om toe te lichten hoe de gekozen methode werkt en (globaal) hoe de onderliggende kengetallen / grondslagen binnen de gekozen methode tot stand zijn gekomen. Bijvoorbeeld: een investering op basis van labelstappen, een investering op basis van ingrepen of een investering op basis van bouwtype.

Kosten voor circulariteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie

Op dit moment is er veel ervaring met kengetallen voor energiebesparing, de kosten voor circulair bouwen en klimaatadaptatie zijn minder volwassen en nog niet in alle gevallen opgenomen in een kengetallen methodiek. Voor de vastgoedhoudende diensten die nog geen investering voor aanvullende duurzaamheidsinvesteringen hebben opgenomen in hun methodiek wordt gevraagd te onderbouwen hoe de kosten zijn bepaald. Het is aan de beoordelingscommissie van de aanvraag om te bepalen of deze methodiek valide is. Het ontwikkelen van kengetallen voor circulair bouwen, klimaatadaptatie en biodiversiteit is onderdeel van de evaluatie van de eerste tranche.

Aanvullingen

Er wordt vanuit gegaan dat de controlkolom binnen de departementen en / of de vastgoedhoudende diensten allen professionele organisaties zijn die voldoende toetsen of de gehanteerde grondslagen reëel en redelijk zijn. Op dit moment is er daarom geen noodzaak om een extra controle (bijvoorbeeld aan de hand van een vaste bandbreedte voor alle vastgoedhoudende diensten) te definiëren. Mocht er uit de eerste tranche blijken dat de investeringen dusdanig uiteen lopen, dan kan er worden overwogen om hier alsnog toe over te gaan. Op dit moment lijkt dit echter meer administratie dan dat het voor de vastgoedhoudende diensten 'winst' oplevert.

Voor de projecten in het buitenland (de projecten van Buitenlandse Zaken) kan het voorkomen dat de kosten voor duurzaamheidsinvesteringen op een ander niveau liggen dan de kosten voor vastgoed op Nederlands grondgebied. Het ministerie van Buitenlandse Zaken zal hier dan ook zelf een separaat voorstel voor doen dat past bij het vastgoed dat de portefeuille behelst.

Onderdeel van de aanvraag uit het Klimaatfonds is een onderbouwd advies waarbij inzichtelijk wordt gemaakt welke verduurzamingsmaatregelen genomen worden en waarvoor de rijksmiddelen in aanmerking moeten komen. De aanvrager dient ook een technische onderbouwing te geven waarom iets valt onder verduurzamingsmaatregelen of juist niet. Onderdeel van het energieadvies is het huidige energieverbruik en het energielabel.

Hierbij zijn 6 stukken aangereikt om hiervoor in te dienen:

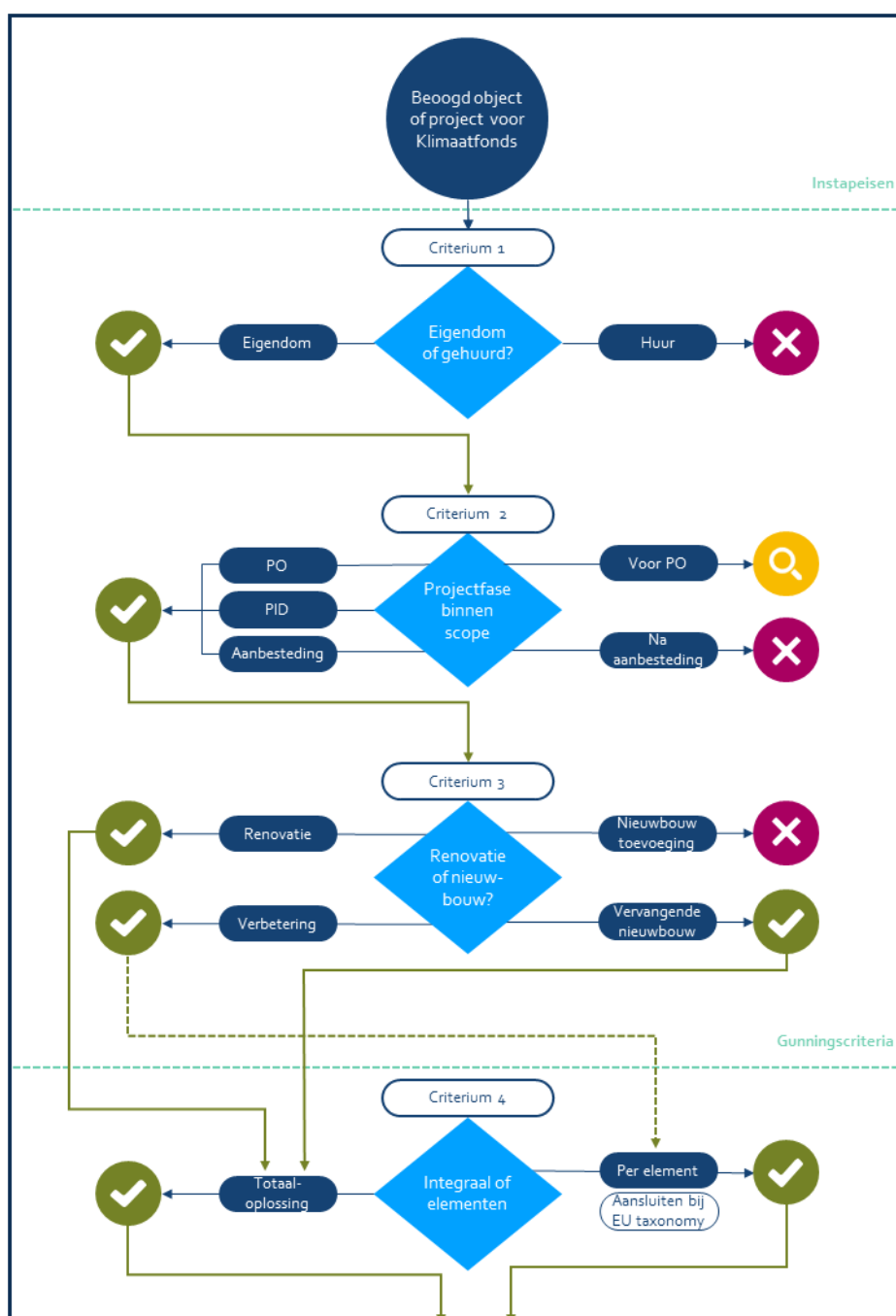
- Een Routekaart niet ouder dan 48 maanden (alleen bij 1 tot 3 maanden)
- Een energieadvies niet ouder dan 48 maanden (bij een integraal project)
- Een integraal maatwerkadvies voor dit project (bij een integraal project)
- Een integraal BREEAM-advies (bij integraal project)
- Een GPR-gebouw (bij integraal project)
- Een Routekaart inclusief energielabel (bij integraal project)

Een duidelijke scheiding hierin behoort voldoende inzichtelijk gemaakt te worden. Dit kan door middel van een advies maar ook door middel van een duidelijke beschrijving van de ambitie.

** Indien verbruik en/of energielabel niet inzichtelijk is, graag aangeven waarom niet!*

N.B. Uitzondering op bovenstaande zijn gebouwen/complexen die niet geregistreerd zijn in Nederland. Hiervoor is een apart beoordelingskader met verplichte onderdelen.

In de projectbeschrijving wordt de beoogde stap van de verduurzaming voor het project beschreven. Er wordt hierin een schets gemaakt van het project: om welk project gaat het, welke ingrepen gaan er plaatsvinden, wat zijn de beoogde (andere) doelstellingen van het project, welke stap in het verduurzamen wordt er beoogd om te behalen? Deze projectbeschrijving is globaal en hieraan ligt geen formeel kader aan ten grondslag.

Bijlage 2

Inhoud	Werkwijze beoordelingsproces Kader en maatlat Stoplichtmodel
--------	--

Werkwijze beoordelingsproces

Voor de aanvraag is een aantal verplichte onderdelen waaraan moet worden voldaan, evenals een aantal verplichte onderdelen waar na afloop van een project aan voldoen moet worden. Naast deze onderdelen is er ook nog een beoordelingsproces op de inhoud van de ingediende stukken voor de aanvraag van de Rijksmiddelen.

Hieronder wordt per verplicht onderdeel uiteengezet wat er tenminste in het beoordelingsproces op dat specifieke onderdeel getoetst wordt om te waarborgen dat de te verstrekken Rijksmiddelen goed terecht komen en gebruikt worden voor hetgeen waarvoor het bedoeld is, namelijk verduurzamingsmaatregelen.

1. [Indieningsbrief](#)

De indieningsbrief dient volledig en compleet ingevuld te worden door de aanvrager. Zonder deze indieningsbrief wordt het verzoek tot het verstrekken van Rijksmiddelen afgewezen.

a. [Globale projectplanning](#)

Dit is het belangrijkste onderdeel van de gehele aanvraag bij elk project. Voor het projectplan met tijdlijn is het van belang dat er tenminste de volgende zaken in komen te staan:

- De verwachte begindatum met een tijdlijn van het project.

Tenminste een paragraaf over projectbeheersing waarin staat toegelicht hoe jaarlijks gerapporteerd wordt over de voortgang. Het is mogelijk, en vaak ook wenselijk, om de verantwoording eenduidig en gelijktijdig uit te voeren voor meerdere projecten. De globale planning is op hoofdlijnen. Het moet voldoende inzicht bieden, maar het hoeft geen casusbeschrijving te worden van vele pagina's

b. [Investeringsbegroting](#)

Voor de projectbegroting is een aantal zaken van belang:

- Door de aanvrager wordt inzichtelijk gemaakt wat de kosten en baten zijn. Het onderdeel dat, of de onderdelen die, betrekking heeft op de verduurzamingsmaatregelen komt hier duidelijk in naar voren.
- Er wordt een duidelijk overzicht gegeven van de opbouw van de begroting van dit project. Onderbouwd wordt waarom iets toe te schrijven is aan verduurzaming en waarom iets toe te schrijven is aan bijvoorbeeld onderhoud of energetische verbetering.

Belangrijk bij de opbouw is dat duidelijk inzichtelijk moet worden **welke aandeel** toe te schrijven is aan verduurzamingsmaatregelen vanuit financieel perspectief maar ook **waarom** dit hieraan toegeschreven kan worden. Het is dus niet enkel een overzicht van cijfers maar ook met een uitleg wat die cijfers daadwerkelijk betekenen. Omdat de fase waarin de projecten worden ingediend nog relatief vroeg is, wordt gebruik gemaakt van kengetallen / grondslagen.

c. Onderbouwing projectdoel verduurzaming

In het projectdoel verduurzaming moet duidelijk kenbaar worden gemaakt welke verduurzamingsmaatregelen worden genomen. Hiervoor zijn een aantal stukken aangereikt om in te dienen:

- Een Routekaart niet ouder dan 48 maanden (alleen bij 1 tot 3 maanden)
- Een energieadvies niet ouder dan 48 maanden (bij een integraal project)
- Een integraal maatwerkadvies voor dit project (bij een integraal project)
- Een integraal BREEAM-advies (bij integraal project)
- Een GPR-gebouw (bij integraal project)
- Een Routekaart inclusief energielabel (bij integraal project)

d. Projectbeschrijving

In de projectbeschrijving wordt de beoogde stap van de verduurzaming voor het project beschreven. Er wordt hierin een schets gemaakt van het project: om welk project gaat het, welke ingrepen gaan er plaatsvinden, wat zijn de beoogde (andere) doelstellingen van het project, welke stap in het verduurzamen wordt er beoogd om te behalen? Deze projectbeschrijving is globaal en hieraan ligt geen formeel kader aan ten grondslag.

Kader en maatlat

Naast de toetsing per onderdeel is er ook een algemeen toetsingskader. Hierbij wordt vooral gekeken naar hoe compleet de aanvraag is, of het afwegingskader gevolgd is en of het aannemelijk is dat de middelen in het beoogde jaar ook besteed worden aan verduurzamingsmaatregelen. Hierbij is dus één van de belangrijkste componenten dat er een duidelijk afweging wordt gemaakt van **hoe** duurzaam een genomen maatregel ook daadwerkelijk is.

Voor de beoordeling zal dus ook naast de toets op verduurzamingsmaatregelen ook de algehele staat van het vastgoed langs een maatlat gehouden worden. Hiervoor zijn vier sporen in een maatlat opgesteld:

1. Net iets hoger dan het wettelijk minimum
2. Minimaal energielabel A
3. Renovatiestandaard
4. Renovatiestandaard, circulair en klimaat adaptief waarbij duidelijk rekening is gehouden met de warmtetransitie. Hier valt circulair bouwen ook onder.

In principe geldt hier dat bij elke aanvraag met een score lager dan 3 de Rijksmiddelen niet worden verstrekt tenzij in uitzonderlijke gevallen duidelijk onderbouwd kan worden waarom dit project toegelaten dient te worden in verband met maakbaarheid, complexiteit en haalbaarheid. Denk hierbij bijvoorbeeld aan monumenten.

N.B. Uitzondering op bovenstaande zijn gebouwen die niet geregistreerd zijn in Nederland. Hiervoor is een aparte maatlat.

Stoplichtmodel⁹

Aan de hand van een stoplichtmodel zullen de beoordelaars procentpunten toekennen om te kijken of de aanvraag voldoet aan de vereisten voor de verschillende onderdelen. Er is een onderscheid gemaakt tussen de onderdelen die echt beoordeeld kunnen worden, zoals het projectplan met tijdlijn en het onderbouwde verduurzamingsadvies, en verplichte onderdelen. Deze verplichte onderdelen kennen enkel een "Knock-out" of niet. Het belangrijkste onderdeel voor de beoordeling is het projectplan met tijdlijn. Dit moet voldoende vertrouwen geven voor een duurzame aanwending van de Rijksmiddelen.

De onderdelen die vallen onder "*Verplichte onderdelen met beoordeling*" hebben allemaal een percentage toegekend gekregen. De beoordelaar zal hier na het lezen van de stukken een percentage aan toekennen tot een maximum welke is toegekend aan het desbetreffende onderdeel. Er dient tenminste een score van 70,0% gehaald te worden voor een project om aanspraak te kunnen maken op Rijksmiddelen uit het Klimaatfonds.

Het stoplicht werkt als volgt:

- Onder de 50% = Rood tot oranje
- Tussen de 50% en 70% = Oranje tot Geel
- Tussen de 70% en 85% = Geel tot groen
- Boven de 85% = Groen

Bij een beoordeling onder de 50% wordt de aanvraag niet in heroverweging genomen. Bij een beoordeling tussen de 50% en 70% dient aanvrager met een goede onderbouwing te komen waarom er als nog voor dit project deelname verstrekt dient te worden. Tussen de 70% en 85% worden Rijksmiddelen verstrekt voor het project maar dient er mogelijk nog wat extra informatie aangeleverd te worden. Boven de 85% is alles in principe in orde.

⁹ Zie Toelichting 1 voor het stoplichtmodel.

Toelichting 1

Stoplichtmodel

Stoplichtmodel Beoordelingskader aanvraag Rijksmiddelen Klimaatfonds					
Aanvrager			Datum		
Organisatie			Beoordelaar		
Verplichte onderdelen met beoordeling	Ja/Nee/N.v.t		Weging (in %)	Score	Opmerkingen
Projectplan met tijdlijn					
a. Verwachte begindatum met tijdlijn project			10%		
b. Projectbeheersing en verantwoording toelichting, m.a.w. "hoe gaan we het aanpakken"			70%		
Onderbouwd advies verduurz. maatr.					
a. Energieverbruik			5%		
a.1. Huidig verbruik			5%		
a.2. Beoogd verbruik (nice to have)			0%		
b. Energielabel			5%		
c. Verduurzamingsadvies			10%		
Totaal score			100%	0%	
Verplichte onderdelen met knock-out					
Aanvraagformulier Rijksvastgoedbedrijf					
Projectbegroting					
Kosten en baten + verduurzamingsinvesteringen					
Adres/bedrijfsinformatie					
a. Adres					
b. Kadastrale aanduiding					
c. SBI-code					
d. Contactpersoon financiën (indien anders)					
Monumentenstatus/buitenlandstatus (nice to have)					
Datatestel Verduurzaming Utiliteitsbouw (nice to have)					
Maatlatscore					
1. Net iets hoger dan wettelijk minimum					
2. Minimaal energielabel A					
3. Renovatiestandaard					
4. Renovatiestandaard, circulair en klimaatadaptief waarbij duidelijk rekening is gehouden met de warmtetransitie. Circulair bouwen valt hier ook onder.					
Knock-out criteria					
Aanvraagformulier Rijksvastgoedbedrijf	Ja/Nee		Knock-out	Nee	Opmerkingen
Maatlatscore > 3, tenzij anders beoordeeld			Knock-out	Nee	
Kosten en baten + verduurzamingsinvesteringen			Knock-out	Nee	
Adres/bedrijfsinformatie (compleet = overal "Ja")			Knock-out	Nee	
Totaal score > 70%			Knock-out	Nee	